

ZHRNUTIE POSOLSTVA LISTU EFEZANOM

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Efezanom 1 – Efezanom 6

ÚVODNÝ TEXT

⁸Veď ste spasení milosťou skrze vieru. A to nie je z vás, je to Boží dar. ⁹Nie zo skutkov, aby sa nikto nevystatoval. ¹⁰Veď sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil. (Ef 2,8–10)

Londýnska atrakcia – vyhladkové koleso *London Eye* – umožňuje návštevníkom pohľad do veľkej dialky. Z výšky 135 metrov nad riekou Temža je možné pozorovať všetky dôležité atrakcie: Big Ben, budovu parlamentu a mnohé historické paláce a katedrály. Vplyvný profesor Novej zmluvy a odborník na Pavlove spisy N. T. Wrighta napísal, že „List Efezanom je vo vzťahu k ostatným Pavlovým listom takmer ako *London Eye*. Nie je to najdlhší ani najúplnejší z jeho spisov, no ponúka úchvatný pohľad na celú šírku jeho diela. Keď si ho celý preštudujeme, môžeme ako z vtáčej perspektívy vnímať všetky témy, ktoré boli pre Pavla dôležité.“ (WRIGHT, N.T. Paul for Everyone: The Prison Letters. London: S.P.C.K., 2004, s. 3.)

V Liste Efezanom sa Pavol nezameriava na miestne problémy. List je napísaný tak, akoby sa Pavol snažil osloviť všetkých veriacich a všetky kresťanské zbory, nech sa nachádzajú kdekoľvek. Nadčasové témy listu nám ponúkajú „úchvatný pohľad“, prostredníctvom ktorého sa Pavol usiluje ovplyvniť náš svet a naše uvažovanie. Keď sa budeme tento týždeň venovať zhrnutiu jednotlivých kapitol, položme si otázku: Ktoré dôležité pravdy obsiahnuté v Liste Efezanom by mali naďalej formovať náš život?

OSNOVA LEKCIE

Záverečná lekcia štúdia Listu Efezanom je zhrnutím hlavných myšlienok celého listu, so snahou pomenovať to najdôležitejšie z každej kapitoly.

- Efezanom 1: Vďaka Kristovi máme všetky požehnanía (nedeľa)
- Efezanom 2: Vďaka Kristovi máme dar spasenia (pondelok)
- Efezanom 3: Na spoločnstve spasených má vesmír pochopiť Božiu múdrosť (utorok)
- Efezanom 4: Cirkev je spoločnstvom jednoty v rozmanitosti (streda)
- Efezanom 5: Vďaka daru milosti môžeme žiť ako „deti svetla“ (štvrtok)

SME POŽEHNANÍ V KRISTOVI

³Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás požehnal všetkým duchovným požehnaním cez naše spoločenstvo v Kristovi v nebesiach. ⁴Ved' ešte pred stvorením sveta si nás vyvolil, aby sme boli pred ním svätí a nepoškvrnení v láske. ⁵Podľa milostivého rozhodnutia svojej vôle nás predurčil, aby sme skrze Ježiša Krista dostali synovstvo „na chválu a slávu jeho milosti, ktorou nás obdaroval vo svojom milovanom Synovi. (Ef 1,3–5)

Ktosi raz prirovnal List Efezanom k Alpám Novej zmluvy. Pavol, náš horolezecký sprievodca, nás v Efezanom 1 berie na rýchly výstup. Sice sa zadýchame, ale ohromí nás výhľad z vrcholu.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Znova si prečítaj text Efezanom 1. Čo ťa najviac oslovuje a inšpiruje? Čo považuješ za najdôležitejšie?

Text Ef 1,3–14 funguje ako mapa na vrchole hory, ktorá nám pomáha rozpoznať jednotlivé vrchy na obzore. Pavol sústreďuje našu pozornosť na dôležité miesta v rozľahlej krajine plánu spásy. Scenéria pokrýva celé rozpätie dejín spásy, od večnej minulosti, cez činy naplnené Božou milosťou v Kristovi, až po večnú budúcnosť. Božie vykúpenie veriacich odzrkadľuje Božie kroky uskutočnené „pred stvorením sveta“ (Ef 1,4), ktoré sa teraz realizujú v našich životoch (pozri Ef 1,7.8.13.14). Boží plán vznikol ešte pred stvorením a naplno sa zavŕši na konci času (Ef 1,9.10). Potom sa „všetko“, „v nebi“ aj „na zemi“ zjednotí v Kristovi. Tak sa dokoná Boží plán pre „plnosť času“ (Ef 1,10). Vtedy naplno zažijeme tajomný Boží plán (Ef 1,9). V súčasnosti môžeme mať istotu, že spasenie, ktorého pôvodcom je Kristus a ktoré je našou nádejou, je dôležitou súčasťou rozsiahleho Božieho plánu na vykúpenie „všetkého“.

Pobyt na vrchole hory človeka inšpiruje k pokore a vďakyvzdaniu. V texte Ef 1,15–19 Pavol vzdáva v modlitbe vďaku Bohu. Modlí sa, aby veriaci mohli zažiť spasenie, ktoré pre nich naplánoval Boh. Ocitáme sa v ďalšom strmom stúpaní, ktoré nás vedie do nebies k vzkriesenému a vyvýšenému Kristovi, ktorý naveky vládne nad všetkým (Ef 1,20–23).

Prostredníctvom Božej milosti zjavenej a uskutočnenej v Ježišovi Kristovi môžeme prežiť tento deň na vrchole hory!

- V texte Ef 1,4 sa dozvedáme, že Boh „ešte pred stvorením sveta si nás vyvolil, aby sme boli pred ním svätí a nepoškvrnení v láske“. Ako rozumieš týmto slovom? Boh si nás vyvolil skôr, než začal existovať náš svet! Aký vplyv má na tvoju nádej vedomie, že Boh túži, aby si bol spasený?

APLIKÁCIA

SPASENIE AKO DAR PRE JEDNOTLIVCA AJ PRE SPOLOČENSTVO

⁸Ved' ste spasení milosťou skrze vieru. A to nie je z vás, je to Boží dar. ⁹Nie zo skutkov, aby sa nikto nevystatoval. ¹⁰Ved' sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil. (Ef 2,8–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Pri čítaní Efezanom 2 sa snaž odpovedať na otázku: Čo pre nás Boh urobil prostredníctvom svojho Syna Ježiša Krista?

„Ale Boh...“ Tieto dve slová sú tak veľmi naplnené nádejou, že by ich mal poznať každý človek. Vo veršoch Ef 2,1–10 Pavol opisuje pochmúrnú minulosť svojich poslucháčov. Ich situácia však nebola príliš odlišná od stavu celého ľudstva. Náš údel je rovnaký. Boli sme vo vzbure proti Bohu, naše životy ovládali hriech a satan (Ef 2,1–3). „Ale Boh, bohatý na milosrdenstvo...“ (Ef 2,4) Čo urobil Boh pre nich a pre nás? (1) On nás oživil s Kristom – Kristovo vzkriesenie je naše vlastné. (2) Spolu s Kristom sme vystúpili na nebesia – Kristovo nanebovstúpenie je aj naše vlastné. (3) V nebi nás posadil s Kristom – Kristova korunovácia je aj našou korunováciou (Ef 2,4–7). Vo vzťahu ku Kristovmu životu a dielu nie sme len náhodní okoloidúci, ktorí by s tým nemali nič spoločné. Kristov život, smrť a vzkriesenie zmenili celý vesmír. Boh koná pozoruhodné činy nie pre nejaké zásluhy, ktorými by sme si jeho dielo zaslúžili, ale pre svoju milosť (Ef 2,8.9). Boh však túži, aby veriaci spolu s Kristom konali „dobré skutky“ (Ef 2, 10). Text Ef 2,1–10 ukazuje, že každý z nás má podiel na tom, čo pre nás Kristus vykonal. Verše Ef 2,11–22 na to nadväzujú myšlienkou, že ako spoločenstvo veriacich tvoríme Kristovo telo. Ježišova smrť má vertikálny aspekt, ktorý ustanovuje vzťah veriaceho s Bohom (Ef 2,1–10) a tiež horizontálny aspekt, ktorý ovplyvňuje naše vzťahy s druhými (Ef 2,11–22). Ježiš svojim krížom ničí všetko, čo oddeľuje veriacich rôzneho pôvodu (pohania a Židia), vrátane zneužitia Zákona na rozšírenie priepasti nielen medzi týmito dvomi skupinami, ale aj medzi ľuďmi všeobecne (Ef 2,11–18). Ježiš zároveň buduje úžasný, nový chrám zložený z veriacich. Pohania, ktorí boli kedysi vylúčení z uctievania na posvätných miestach chrámu, sa teraz pripájajú k židovským veriacim, aby sa stali jedným Božím ľudom. Aj my sa stávame súčasťou Božej cirkvi, „svätého chrámu v Pánovi“ (Ef 2,19–22).

Vďaka Božej milosti máme výsadu prežiť tento deň vo vzájomnom spoločenstve s Ježišom aj s našimi sestrami a bratmi vo viere.

Text Ef 2,8–10 patrí medzi najvplyvnejšie biblické texty a zohral v dejinách veľmi dôležitú úlohu. Martin Luther práve vďaka týmto veršom pochopil hĺbku Božej milosti, ktorá naplnila jeho srdce. Z týchto veršov vychádza aj niekoľko základných tvrdení reformácie: spasenie prichádza jedine z viery, jedine prostredníctvom milosti, jedine prostredníctvom Krista a jedine na slávu Božiu. V roku 1738, osemnásť dní po svojom obrátení, kázal John Wesley na University of Oxford. Vo svojom kázaní priniesol „manifest nového hnutia“. Názov jeho kázania bol „Spasenie skrze vieru“ a kázal práve na text Ef 2,8.

APLIKÁCIA ■ Ako vo svojom živote spoznávaš „dobré skutky, ktoré ti Boh už vopred pripravil“? Čo robíš preto, aby si ich aj konal?

SME CIRKEV ŽIVÉHO BOHA

²⁰Tomu však, ktorý pôsobením svojej moci v nás a nad to všetko môže urobiť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme, ²¹tomu sláva v cirkvi a v Kristovi Ježišovi po všetky pokolenia na veky vekov. Amen. (Ef 3,20.21)

Prečo je dôležité a zároveň podmanivé byť súčasťou Božej cirkvi? (Efezanom 3)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pre každého je povzbudením, keď sa členovia cirkvi vyjadrujú o spoločenstve pozitívne a s vďakou. Ale aj tí najnadšenejší z nás zaostávajú za Pavlovým strhujúcim svedectvom o cirkvi, ktoré sa nachádza v Efezanom 3. Pavol najprv začne hovoriť o svojich modlitbách za veriacich v Efeze (Ef 3,1; porovnaj s Ef 1,15–23), ale potom odbočí a venuje sa téme Božieho stvorenia cirkvi (Ef 3,2–13). Napokon opäť pokračuje modlitbou (Ef 3,14–21). Pri čítaní Pavlových slov pochopíme dôležité skutočnosti o Božom „pláne“ alebo „tajomstve“:

- Boh mal už vo večnosti „tajomstvo“ alebo „plán“ o cirkvi (Ef 3,3–5.9.11).
- Prostredníctvom života a smrti Ježiša Krista začal Boh uskutočňovať svoj plán (Ef 3,11; porovnaj s Ef 2,11–22).
- Prostredníctvom zjavenia sa Pavol dozvedel o „tajomstve“ cirkvi a úžasnej skutočnosti, že pohania majú byť jej plnohodnotnou súčasťou (Ef 3,3–6).
- Pavol sa podieľa na šírení tohto dobrého posolstva, keď káže pohanom o „nepreniknuteľnom Kristovom bohatstve“ (Ef 3,8.9).
- Cirkev zložená zo Židov a z pohanov teraz „kniežatstvám a mocnostiam v nebesiach“ ohlasuje „mnohotvárnú múdrosť Boha“ (Ef 3,10) a oznamuje im ich prichádzajúcu záhubu (porovnaj s Ef 6,10–20). Plán na zjednotenie všetkého v Kristovi (Ef 1,10) sa už uskutočňuje a čas „mocností“ je krátky.

Takéto chápanie cirkvi motivuje Pavla modliť sa za veriacich. Predstav si, že podobne sa modlí aj za teba (Ef 3,14–21). Boh nás túži „naplniť celou Božou plnosťou“ (Ef 3,19). Je to skvelá motivácia podieľať sa na úžasnom, rozvíjajúcom sa tajomstve zjednotenej cirkvi.

- **Aké bariéry rozdeľujú veriacich v našej cirkvi alebo vo vašom spoločenstve? Prečo by vo svetle Pavlovho posolstva v Efezanom nemali takéto bariéry existovať? Čo môžeš urobiť, aby si ich pomáhal odstrániť?**

APLIKÁCIA

JEDNOTA VIERY

³Usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja. ⁴Jedno je telo a jeden Duch, ako ste aj boli povolani k jednej nádeji svojho povolania. ⁵Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst, ⁶jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých. (Ef 4,3–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V Efezanom 4 Pavol žiada veriacich, aby sa vzdali určitého typu konania a naopak, aby v ich živote bolo vidieť iné konanie. O čom Pavol hovorí?

Efezanom 4 sa začína a končí výzvami, aby sme ako členovia cirkvi o seba navzájom dbali (Ef 4,1–3.32). Medzi týmito výzvami Pavol zdôrazňuje, že by sme v cirkvi mali budovať jednotu. Zdôrazňuje to výrokmi, že je: (1) jedno telo, (2) jeden Duch, (3) jedna nádej, (4) jeden Pán (Ježiš Kristus), (5) jedna viera, (6) jeden krst a (7) jeden Boh a Otec (Ef 4,4–6). Tieto duchovné skutočnosti nás spájajú, zjednocujú.

Hoci jednotu je teologickou istotou, potrebujeme ju zveľaďovať a budovať. Preto by sme sa mali vždy usilovať „zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja“ (Ef 4,3). Jedným zo spôsobov, ako k tomu môže prispieť každý z nás, je byť aktívnou „časťou“ Kristovho tela (Ef 4,7–16). Každý úd je špeciálne obdarenou časťou tela a mal by prispievať k jeho prosperite a rozvoju (Ef 4,7.16). Každý z nás môže mať úžitok z práce apoštolov, prorokov, evanjelistov, pastierov a učiteľov (Ef 4,11.12). Dary, ktorými Duch obdaroval cirkev, majú zjednocujúcu funkciu, pomáhajú nám spoločne rásť do Krista, ktorý je Hlavou tela (Ef 4,13.15).

Pavol veriacim v Efeze pripomína, že život v závislosti od Krista prináša dôležitú zmenu, „aby sme už neboli nedospelí, sem-tam hádzaní a zmietaní závanom hocikákeho učenia – ľudskou úskočnosťou, chytráctvom a úkladným zväzdaním na blud“ (Ef 4,14). Tieto slová jasne naznačujú, že raná cirkev čelila určitým vnútorným bojom spôsobeným „ľudskou úskočnosťou“ a „zväzdaním na blud“.

Posledná Pavlova výzva v tejto kapitole znie: „Budte k sebe dobrí, milosrdní, odpúšťajte si navzájom, ako aj vám Boh odpustil v Kristovi.“ (Ef 4,32). Kým zaznie, Pavol žiada veriacich, aby sa vyhli svojej bývalej tvrdosti srdca (Ef 4,17–24) a tiež hnevu a drsným rečiam. Vyjadrovanie kresťanov by malo byť naplnené slovami, ktoré budujú a prinášajú milosť (Ef 4,25–31).

Keď spoločenstvo prežíva pokojné obdobie, znie táto kapitola milo a láskavo. Oveľa náročnejšie – a dôležitejšie – je čítať toto posolstvo vtedy, keď sa dostaneme do nejakého konfliktu. Pamätajte aj dnes na to, aby sme prežívali jednotu Kristovho tela. Je to jednotu, za ktorú zomrel.

APLIKÁCIA ■ Akým spôsobom môžeš prispieť k jednote vášho miestneho spoločenstva a ako k jednote celosvetovej cirkvi?

SME PRÍJEMCAMI A DARCAMI MILOSTI

⁸Ved' kedysi ste boli tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi. Žite ako deti svetla. ⁹Ved' ovocie svetla je vo všetkej добрote, spravodlivosti a pravde. ¹⁰Skúmajte, čo sa páči Pánovi, ¹¹a nemajte účasť na neplodných skutkoch tmy, radšej ich odhalujte. (Ef 5,8–11)

Pri čítaní Efezanom 5 sa zamysli nad Pavlovou výzvou, aby sme vo vzťahoch s druhými žili podľa evanjelia. Ktoré z jeho nábádání je pre teba mimoriadne dôležité?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ak začneme čítať Efezanom 5 od prvého verša, môže sa nám stať, že nám niečo dôležité unikne. Začnime teda radšej veršom Ef 4,32, v ktorom Pavol hovorí Efezanom: „Budte k sebe dobrí, milosrdní, odpúšťajte si navzájom, ako aj vám Boh odpustil v Kristovi.“

Ako veriaci sme vyzvaní, aby naše správanie k druhým bolo formované Božím odpustením a Božou milosťou. Práve v tom máme napodobňovať Boha! (Porovnaj s Mat 5,43–48.)

Pavol dáva do protikladu dva diametrálne odlišné spôsoby života. Na jednej strane je život inšpirovaný a vedený Božou láskou, na strane druhej pohanský spôsob života. Namiesto toho, aby si ľudia vážili druhých ako bratov alebo sestry v Božej rodine, príliš často využívajú iných na svoje sexuálne potešenie a potom sa tým chvália (Ef 5,3.4). Pavol varuje, že takýto prístup nemá budúcnosť v novom svete, ktorý Boh pripravuje (Ef 5,5–7).

Namiesto toho sa veriaci majú odvrátiť od temnoty svojej minulosti a žiť „ako deti svetla“ (Ef 5,8–10), napodobňujúc Otcovu lásku. Pavol nás opäť varuje pred „skutkami tmy“ vykonávanými „potajomky“ (Ef 5,11.12). Máme žiť v Kristovom svetle (Ef 5,13.14). Namiesto toho, aby sme premárnili svoje životy v opitosti, máme „naplno využívať čas“ vzdávaním vďaky Bohu za Jeho lásku (pozri Ef 5,15–21).

Pavol rozširuje svoju tému napodobňovania Božej lásky radami kresťanským manželom a manželkám. Kristova obetavá láska k cirkvi sa stáva vzorom pre kresťanských manželov (Ef 5,25–33) a vernosť cirkvi Kristovi sa stáva vzorom pre kresťanské manželky (Ef 5,22–24). Namiesto toho, aby kresťanskí manželia používali dar ľudskej sexuality zhýralým a sebeckým spôsobom, sústreďujú sa na vzájomné ocenenie a preukazovanie si úcty, pretože sú „jedným telom“ (Ef 5,28–33).

„Napodobňujte teda Boha ako milované deti.“ (Ef 5,1) Z Božej milosti sme dnes povolani žiť podľa tejto výzvy aj vo vzťahoch s druhými.

- Ako rozumieš veršom Ef 5,1 a Ef 5,2? Ako v tomto kontexte vnímaš význam slov „žiť v láske“ a „napodobňovať Boha“?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Na záver sa zamyslime nad poslednou kapitolou Listu Efezanom. Dozvedáme sa v nej, že ako cirkev tvoríme Božiu armádu, ktorej snahou má byť dosiahnutie pokoja.

V Liste Efezanom Pavol zobrazil cirkev ako telo Kristovo (Ef 1,22-23; Ef 4,11–16), ako Boží chrám (Ef 2,19–22) a ako Kristovu nevestu/manželku (Ef 5,21–33). V Ef 6,10–20 opisuje cirkev ako Božiu armádu a prináša rázne volanie do zbrane. Je to pasáž, ktorá prináša mnoho zaslúbení a zároveň môže byť nepochopená alebo zneužitá.

Pavlove slová by sme mohli nesprávne chápať ako výzvu chopiť sa vojenských zbraní alebo pôsobiť vo vzťahu k druhým tvrdo a militantne. Pavol však kladie dôraz na jednotu, budujúce slová a láskavosť (pozri najmä Ef 4,25–5,2). Opisuje Božie poslanstvo ako „evanjelium pokoja“ (Ef 6,15). Prostredníctvom „vojenskej metafory“ nechce nabádať cirkev na vedenie vojny v tradičnom zmysle. Skôr sa máme usilovať o pokoj a mier v duchovnom boji proti zlu. Pavol vstupuje na bojisko veľkého sporu a vyzýva nás, aby sme sa prihlásili do Božej armády. Mali by sme tak urobiť s realistickým hodnotením nepriateľa. Nikdy totiž nesmieme podceňiť sily mocností, ktoré sa nás značia zničiť. Nečelíme len ľudským nepriateľom, ale „proti duchom zla v nebesiach“ (Ef 6,12), ktorých nelútostným veliteľom je diabol (Ef 6,11). Netreba sa však nechať vystrašiť našimi nepriateľmi. Boh je spolu s nami v každom boji (Ef 6,10) a dáva nám tú najlepšiu výzbroj – svoju vlastnú „Božiu výzbroj“ (Ef 6,11; porovnaj s Iz 59,15–17). Dal nám k dispozícii pravdu, spravodlivosť, pokoj, vieru, spasenie a Ducha (Ef 6,13–17). Keďže Boh ide pred nami a my sme od hlavy po päty oblečení do Jeho výzbroje, nemôžeme prehrať. Víťazstvo je isté.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Hoci nie sme spasení svojimi skutkami, Pavol píše, že sme „stvoreni v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil.“ (Ef 2,10). Aký je teda cieľ našich dobrých skutkov?
2. Pavol píše: „Tomu však, ktorý pôsobením svojej moci v nás a nad to všetko môže urobiť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme...“ (Ef 3,20). Aká „moc“ v nás pôsobí a ako by sa mala prejavíť v našich životoch?